

Frantzia-Israel harreman estua: historian sustraiturikoa eta gaur egun berretsia

Gazan gertatzen ari den sarraskiari so egiterakoan, Frantziako Estatuaren kokapen politikoak arreta sortzen du, eragin dezakeelako Israelengan. Paris ez da Washington, baina harreman estua dauka Tel-Avivekin. Aspalditik, oinarritik eta erran dezagun premisatik: sekretupeko Sykes-Picot hitzarmena hor dago, Frantziak eta Erresuma Batuak 1916an izenpeturikoa eta Ekialde Hurbilaren banaketa koloniala adostu zuena. Urriaren 7az geroztik Parisek egindako adierazpenen eta ekimenen kontakizuna da hau, beti ere 1948az geroztik ukandako jarrera politikoari begira jarritz.

JENOFA BERTHOKOIRIGOIN

Argazki ezohikoa genuen urriaren 12an Parisen: Frantziako Legebiltzarreko eta Senatuko presidenteen deiari erantzunez, antisemitismoaren aurka batu ziren 105.000 herritar hiriburuan –185.000 ziren Frantziako Estatuko martxa guztiak baturik-. Urriaren 7az geroztik eraso antisemitak emendaturik, “balore errepublikarrak” lehen lerroan jarri eta “batasunetik” erantzutea zuten xede. Oinarrian ekimena ohoragarria bada ere, eztabaida piztu du.

Hasteko, aspalditik delako giro islamofobia Frantzian, helburu elektoralistei segi botoak irabazteko bide emankor ere bihurturik denean. Direla meskiten kontrako erasoak, Palestinaren aldeko ekimenean aurkako eskuin-muturrekoen erasoak edota prefetaren debekatzeak, ala eguneroko irainak, islamofobiak gora egin du urriaren 7az geroztik, baina, salbuespenak salbuespen, ez du antisemitismoak duen arreta mediatikoa lortzen. Gainera, polemika areagotu du eskuin-muturra martxan egoteak. Hor zeuden ordezkari xenofobo ezagunenak: behin baino gehiagotan jarrera antisemitagatik epaituriko Fronte Nazionaleko (gaur egun RN Batasun Nazionala deiturikoa) Marine Le Pen eta Jordan Bardella, Reconquete alderdiko Marion Marechal eta Eric Zemmour –azken hori “musulmanen gehiegizko migrazioa” salatza etorri zen martxara-. Eskuin-muturren presentzia gogorki kritikatu arren,

bertan egoteko hautua lehenetsi zuten ezkerreko alderdi gehienek, hori bai, sinbolikoki eta politikoki “osasun-hesi” bat osatuz bien artean.

Palestinaren aldeko bandera lau haitzera zabalduz, beste behin milioika lagunek karrikak hartzen zituztela, Parisen Israelen (eta Frantziaren) banderak ziren nagusi. Irudi hori utzi zion beraz Frantziak nazioarteari –eta Israeli-. Zeinek eta Palestinaren aldeko manifestazioak debekatzen dituen horrek berak. Baina kontuz: gobernuko ordezkariak argi utzi zuten Israel-Palestina ez zela manifestazioaren gaia. Bai, aitortu beharra dago ariketa zaila dela martxari begiratzerakoan munduko geopolitika kontuan ez hartzea, eta jakin nahiko nuke martxarena nola irakurria izan den nazioartean.

Israelek eskertu zuen. Frantziako LCI telebista *mainstream*-eko gomita ere zen egun horretan Isaac Herzog Israelgo presidentea. Antisemitismoaren aurkako martxaz zer zioen galdetu eta ondokoa erantzun zion: “Bataclan-eko gertakari-tik [2015eko azaroaren 13ko Daeshen atentatua Pariseko Bataclan kontzertu gelan] zazpi urte pasa dira. Gaitzaren zikloak ez dauka bukaerarik. Urriaren 7ko gertakari izugarria Bataclaneko sarraskiaren agerpen berri bat dugu, gaitzaren indarrak bideraturikoa. Daesh, Hamas eta Al-Qaeda dira gaitzaren indarrak. Afera ez da Israel-Hamas. Bi kulturen talka dago, herraren kulturaren eta nazioen zi-

bilizazioen alde doan kulturaren artekoa. [Mahaipetik liburu bat atera eta] Liburu hau, Hitlerren *Mein Kampf*, Gaza iparraldean, Hamasen gune bihurturiko ume baten logelan atzeman dugu. Azken egunetan hildako Hamaseko terrorista baten poltsikoan zegoen. Horretan gaude. Borrokatu behar gara, pentsatu gabe, ezin onartua dugulako”. Erantzuna onargarria irudituko zitzaion, inolako oharrik edo ñabardurarik gabe ondoko galderara salto egin zuen kazetariari. Horretan gara, eta egun batez aztertu beharko dugu Gazako sarraskiari buruz komunikabideek egindako hitz, tonu, irudi, galdera eta gadekatuen hautaketa –hots, propaganda–.

ISRAELI BABESA, BAINA HERRI ARABIARRAK GAITZITU GABE

Urriaren 7az geroztik Frantziako Estatuaren postura argia da: Israelek “zilegizko defenditzeko eskubidea” du eta “terroristen kontrako borrokan” erabat babesten du. Emmanuel Macron Tel-Aviven egon zen urriaren 24an. Orduan bota zuen ordura arte inork aipatu ez zuen proposamena: Daeshen aurkako nazioarteko koalizioa Hamasen aurka ere aritzea. Hortik Zisjordaniara joan eta Mahmud Abbas Palestinako presidentearekin elkartu zen –urriaren 7az geroztik Abbaskin elkaturiko bigarren estatuburuia izan zen, Herbehereetakoaren ondotik-. Gazako zibilen sufrikarioa “justifika ezina” zela ohartarazirik, Frantziaren postura

NETANYAHU FRANTZIAN, BEHIN BAINO GEHIAGOTAN

Kasik erran dezakegu ohikoak direla Benjamin Netanyahuk Frantziari egindako bisitak. Lehena 1997an izan zen eta ondotik etorriko ziren beste batzuk: 2012, 2015, 2017, 2018 eta azkenik, aurtengo otsailean.

politikoa berretsi zion, hots, bi estatuko soluzioarena. Baina Israelgo lehen ministroarekin izandako hitzordua izan zen egun horretatik nagusitu zena. Azkenean, hori da Macronen gobernuaren postura: Israelen –hots, AEBren– gibelean itsuki lerrotatu, baina azken hamarkadetan Frantziari lotu ohi zitzaion kokapen politikoari bizkarra erabat erakutsi gabe.

Pentsa, azaroaren 10ean BBC telebistari egindako elkarrizketaren ondotik Israelgo presidenteari deitu zion, sostengua berresteko. “Su-etena” eta “pauza humanitarioa” eskatzeaz gain, Israelek zibilak “arrazoirik eta zilegitasunik gabe” hiltzea kritikaturik, Herzog eta bere lagunak gogorki kejarazi zituen. “Israelek defenditzeko duen eskubidea” berresteko deitu behar izan zion eta horrela laburbildu zuen Herzogek solasaldia: “Errandit ez diola Israeli leporatzen zibilei nahitara min egitea”. Hortik bost egunetara, berriz kritikatu ditu zibilen aurkako erasoak. Horrela dabil Macron, erdipurdi, baina fermuki Israelen gibeletik.

Israelekiko lerrotatze hori Nicolas Sarkozyren presidentetzatik du Frantziak hain argia eta asumitua. Palestinarren eta Israelen arteko gatazka ere “[palestinaren] terrorismoaren aurkako borroka” izatera pasa da denborarekin. Macron urrunago joan zen 2019an, antisionismoa antisemitismoaren barnean jartzen zuen ebazpena bozkatzuz. Judu batzuen desadostasuna eragin zuen urratsak: mundu mailako 127 judu inte-

2019an urrunago joan zen Emmanuel Macron, antisionismoa antisemitismoaren barnean jartzen duen ebazpena bozkatzuz

lektual ezagunek eskatu zieten parlamentariei antisionismoa antisemitismoari asimilatzeko urratsa ez onartzea. Orain, antisionismoa zigortzeko lege proposamena aurkeztu berri dute hamasei senatari eskuindarrek.

Urratsez urrats, Frantziak erabat galdu du aitzineko hamarkadetan berreskuratzeko lortu zuen herri arabiarren sinpatia. Charles De Gaulle izan zen hartu-emanak lasaitzea lortu zuen Frantziako presidentea. Nagusiki, independentzia onartu ziolako Aljeriari, 1954tik 1962ra arte iraun zuen gerra odoltsuari bukaera emanez. Horrez gain, 1967an Sei Eguneko Gerra abiarazi zuen Israelen eraso gogorki kritikatu zuelako ere –“Orain, Israel dabil harturiko lurraldeak okupatzen, eta hori ez doa zapalkuntzarik, errepresiorik eta kanporaketarik gabe. Terrorisмотzat daukan erresis-

tentzia dauka parean” esaldia ezaguna da, 1967ko azaroaren 27ko prentsaurrekoan errandakoa—. Orduz geroztik, mantendu zen Israelekiko “lerrotatzearen printzipioa”. Sarkozy arte.

SUEZKO KRISIALDIA: ESKUZ ESKU LUBAKIAN

1948-1967 urteak, haatik, Israel eta Frantziaren arteko harremanen “urrezko urteak” izan ziren. Bigarren Mundu Gerrako Holokaustoa gogoan, Israelen izaera aitortu eta babes osoa bideratu zion Frantziak. Hori nahikoa ez eta 1956an Sinaiko Gerran elkarren ondoan aritu ziren Israel, Frantzia eta Erresuma Batuak, Egipto bonbardatzen, Gamal Abdel Nasser egiptoar anti-inperialista sozialistaren Suezko kanalaren nazionalizazioa ez zutelako onartzen. Urte horretako uztailearen 22an Paris ondoko Sevres hirian elkartu ziren –gordezka– eraso adosteko. Frantzia eta Erresuma Batuentzat porrota izan bazen ere, Israel burua zut atera zen, munduari bere indar militarra argiki erakutsirik. Funtsean, Frantziako Ministroen Kontseiluko presidentea Guy Molletek errana da: “Puntu positibo bakarra da Israel salbatu dugula”. Azkenik, ez dezagun ahantzi oinarria, Frantziak eta Erresuma Batuak 1916ko maiatzaren 16an sekretupean izenpetu Sykes-Picot hitzarmena: Ekialde Hurbilaren banaketa koloniala adostu zuten, herri arabiarrei egindako independentzia promesaren gainetik pasaz. ●